

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

MONITORING VLADE ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

(mandat 2010.-2014.)

POČETAK MANDATA OBILJEŽILO JE KAŠNJENJE SA FORMIRANJEM IZVRŠNE VLASTI, A ZADNJU GODINU MEĐUSTRANAČKI PROBLEMI KOJI SU DOVELI DO SNJENE MNINISTARA. Prvih sedam mjeseci nakon Općih izbora izvršnu vlast je obnašala Vlada u tzv. "tehničkom" mandatu. Nakon uspostave Vlade, dvije godine je na vlasti bila Vlada koju su činili koalicioni partneri HDZ BiH i HDZ 1990. U zadnjoj godini mandata dolazi do turbulencija u međustranačkim odnosima, što je za posljedicu imalo podnošenje ostavke jednog od ministara HDZ 1990, dok je drugi istupio iz stranke i ostao na poziciji ministra. Uzrok tomu je bio izlazak HDZ 1990 iz skupštinske većine. Umjesto da su se u posljednjoj godini mandata i izvršna i zakonodavna vlast trudile da barem djelomično opravdaju povjerenje građana, one su se bavile same sobom, tj. unutarstranačkim i međustranačkim problemima.

VLADA ŽZH JE TIJEKOM CIJELOG MANDATA PRIMJENJIVALA LOŠU PRAKSU NEUSVAJANJA PRORAČUNA U ZAKONSKI UTVRĐNOM ROKU. Vlada je sve četiri godine Proračun usvajala u godini na koju se dokument odnosi i na taj način bez imalo obzira kontinuirano kršila Zakon o Proračunima FBiH koji nalaže da se Proračun usvaja u tekućoj za narednu godinu.

VLADA JE U SVAKU GODINU MANDATA ULAZILA BEZ JASNOG PLANA, SMJERNICA I CILJEVA SVOGA RADA. Vlada niti jednu godinu nije usvojila Program rada prema odredbama Poslovnika o radu Vlade ŽZH. Poslovníkom je jasno utvrđen rok usvajanja Programa rada, sudionici i način izrade ovog dokumenta, kao i obveze i dužnosti po pitanju njegovog izvršenja. Neusvajanjem ovog dokumenta u tekućoj za narednu godinu, nejasno definirani rokovi i na kraju ono najvažnije za napomenuti, ne poštivanje zadatih rokova i neizvršavanje usvojenih programa, ozbiljno ukazuju na kršenje Poslovnika o radu Vlade ŽZH.

U ODNOSIMA VLADE I SKUPŠTINE OSJETI SE DOZA NEUVAŽAVANJA. Iako postoji jednostranačka većina u sastavu i Skupštine i Vlade, osjeti se doza neuvažavanja kroz činjenicu neodgovaranja Vlade na zastupnička pitanja u roku propisanom Poslovníkom o radu Skupštine ŽZH. Nerijetko je predsjednik Skupštine opominjao ministre zbog kršenja ovog dijela Poslovnika i poziva o ih da pokažu više poštovanja prema Skupštini, tj. zastupnicima koji su ih imenovali. Posebno nezadovoljstvo se iskazuje u posljednje vrijeme od strane zastupnika iz oporbenih stranaka koje sugeriraju da Vlada redovito odgovara na pitanja zastupnika iz HDZ BiH, zanemarujući pitanja oporbenih zastupnika.

POVEĆANJE BROJA NEZAPOSLENIH I SMANJENJE BROJA ZAPOSLENIH I NEZNATNO POVEĆANJE PLAĆE U ODNOSU NA PRVU GODINU MANDATA, UKAZUJE NA LOŠU FINACIJSKU I RAZVOJNU POLITIKU KOJU JE VODILA VLADA U PROTEKLIM MANDATIMA. Broj zaposlenih je u 2011. iznosio 16.211 osoba, u 2012.g. 16.462, u 2013.g. 16.205, a u 2014.g. 16.445 osoba. Suprotno tomu, rasla je nezaposlenost, pa je u prvoj godini mandata zabilježeno 9.280 nezaposlenih osoba, u drugoj 9.741, u trećoj 9.983, a u posljednjoj godini 10.351 nezaposlenih. Neto plaća je iz godine u godinu opadala. Naime, u 2011. godini je iznosila 811 KM, u 2012. godini 810 KM, u 2013. godini 798 KM, a u 2014. godini 788 KM. Revizorska izvješća za 2011., 2012. i 2013. godinu su negativna.

Prema ocjeni Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH finacijsko poslovanje Županije Zapadnohercegovačke je negativno. Na to ukazuje i deficit koji je u 2011. godini prikazan u iznosu od 1.725.158 KM (akumulirani deficit : 35.174.853 KM), u 2012. je prikazan u iznosu 3.606.923 KM.

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

(akumulirani deficit : 40.167.570 KM) i za 2013. prikazani deficit je iznosio 6.020.594 KM (akumulirani deficit : 44.866.541 KM).

UNATOČ SKROMNIM REZULTATIMA, ČLANOVI VLADE SU UREDNO PRIMALI PLAĆE I OSTALE NAKNADE. Članovi Vlade imaju status zaposlenih u Vladi i primaju punu plaću po ovom osnovu. Kao što smo to u prethodnim izvješćima isticali, iznos primanja nositelja izvršne i zakonodavne vlasti nije sporan. Sporno je skromno zalaganje pojedinaca za poboljšanje kvalitete življenja u ovoj županiji, te skromno bavljenje ključnim i strategijskim dokumentima koji bi mogli riješiti neka od važnijih problema građana.

SAŽETAK.....	2
SADRŽAJ.....	4
UVOD	5
IMENOVANJE I SASTAV VLADE ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE.....	6
OSNOVNE INFORMACIJE O RADU VLADE ŽZH – dinamika rada	8
ZAKONODAVNA AKTIVNOST VLADE ŽZH	17
KLJUČNI DOKUMENTI ZA STVARANJE PREDUVJETA ZA EFIKASAN RAD	20
KOORDINACIJA RADA VLADE I SKUPŠTINE.....	22
POŠTIVANJE POSLOVNIKA O RADU I ZAKONA	24
TRANSPARENTNOST RADA VLADE ŽZH	24
AKTIVNOSTI ČLANOVA AKTUALNE VLADE.....	25
PRIMANJA ČLANOVA VLADE ŽUPANIJE ZPADNOHERCEGOVAČKE.....	28
ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	28
PRIVITAK 1– NEOVISNA REVIZORSKA IZVJEŠĆA	29
PRIVITAK 2 - INFORMACIJA O NEKIM OD USVOJENIH ZAKONA.....	36
PRIVITAK 3 – NEKI ASPEKTI KVALITETE ŽIVOTA U ŽZH	38

Izvješće o monitoringu rada Vlade Županije Zapadnohercegovačke, daje pregled rada ove institucije u madatnom razdoblju od 1.11.2010. do 31.7.2014. godine.

Cilj izvješća je sumiranje i jednostavno prikazivanje podataka do kojih su Centri Civilnih Inicijativa došli prateći rad Vlade Županije Zapadnohercegovačke tijekom perioda izvješćivanja.

Pri kreiranju Izvješća, kao ulazni parametri, korištena su ranija Izvješća o monitoringu rada Vlade Županije Zapadnohercegovačke, zapisnici sa održanih sjednica Vlade, te drugi materijali traženi i dostavljeni od strane ove institucije.

Ovo Izvješće je jedan u nizu pokušaja Centara Civilnih Inicijativa da kontinuiranim praćenjem i periodičnim izvješćivanjem, omogući javnosti uvid u rad institucija vlasti nastojeći iste učiniti odgovornijim i efikasnijim u izvršavanju svojih obveza.

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

IMENOVANJE I SASTAV VLADE ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

Nakon Općih izbora održanih u listopadu 2010.godine, pa sve do 14.6 2011.godine na vlasti je bila Vlada ŽZH u tzv. »tehničkom« mandatu. Ova Vlada na vlast je došla 13.9.2010.godine nakon što je Skupština ŽZH pred sami kraj mandata izglasala nepovjerenje dotadašnjoj Vladi Županije Zapadnohercegovačke.

Na nastavku 5. sjednice Skupštine održane 14.06.2011. godine imenovana je Vlada Županije Zapadnohercegovačke. Na čelu nove Vlade je premijer Zdenko Čosić, a u sastavu Vlade su tri ministra iz prethodnog saziva. Premijer i svi ministri u prethodnoj Vladi dolazili su iz jedne stranke (HDZ BiH), dok je nova Vlada bila sastavljena od predstavnika dvije političke stranke (HDZ BiH i HDZ 1990).

U prvom kvartalu 2014.godine dogodile su se promjene u pojedinačnom i stranačkom sastvu Vlade. Nakon izlaska HDZ 1990 iz koalicije, odnosno parlamentarne većine, ministrica pravosuđa i uprave Borka Herceg Lukenda, podnjela je ostavku, ali njen stranački kolega Ivan Topić je odbio to učiniti.

Vlada Županije Zapadnohercegovačke je dočekala kraj mandata u sljedećem sastavu:

br.	ime i prezime	pozicija u Vladi	stranka	raniji angažman u vlasti
1	Zdenko Čosić	Predsjednik vlade	HDZ BiH	vlada
2	Stjepan Bogut	Min zdravstva,rada i soc. skrbi	HDZ BiH	ministar
3	Zdravko Boras	MUP	HDZ BiH	-
4	Ivica Ćorić	Ministar gospodarstva	HDZ BiH	-
5	Mladen Begić	Ministar Hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata	HDZ BiH	-
6	Vesna Boban	Ministrica pravosuđa i uprave	HDZ BiH	-
7	Helena Lončar	Ministrica obrazovanja,znanosti,kulture i športa	HDZ BiH	Zastupnica
8	Radoslav Luburić	Ministar financija	HDZ BiH	Ministar
9	Ivan Topić	Ministar uređenja,graditeljstva i zaštite okoliša	-	-

Tabela 1: Sastav Vlade Županije Zapadnohercegovačke

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

Vladu Županije Zapadnohercegovačke čine ministri iz HDZ BiH i jedan nestranački ministar.¹

Grafikon 1

---

¹ Prema neslužbenim informacijama ministar Topić je istupio iz HDZ 1990

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

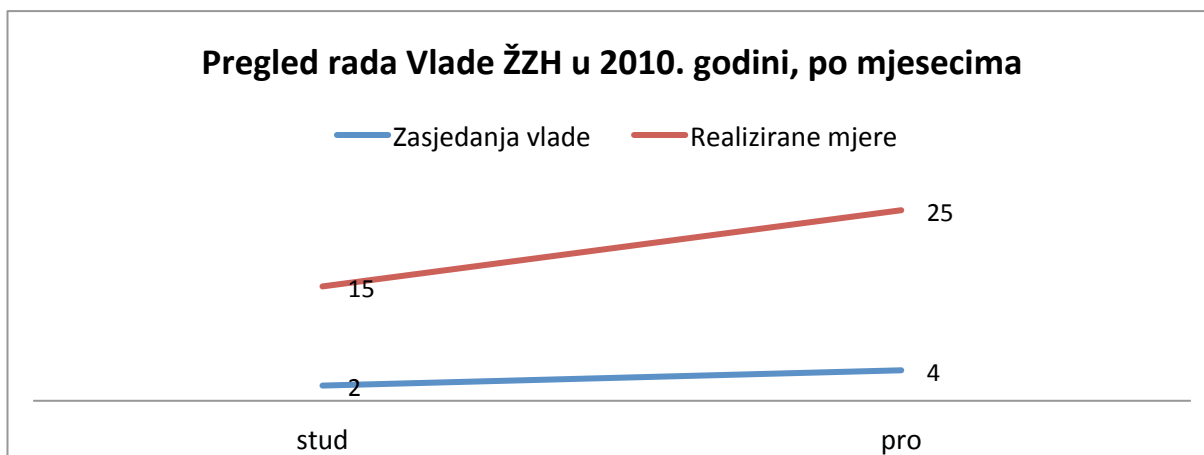
OSNOVNE INFORMACIJE O RADU VLADE ŽZH – dinamika rada

Kako smo već istaknuli, nakon Općih izbora 2010.godine pa sve do 14.6.2011.godine, kada je imenovana Vlada ŽZH, zakonodavnu vlast je obnašala Vlada u tzv. „tehničkom“ mandatu. U ovom razdoblju održala je 17 zasjedanja (redovitih sjednica), tijekom kojih je realizirala 109 točaka dnevnog reda i 108 mjera. Zasjedanja su trajala ukupno 42 sata, tj. 2 sata i 28 minuta po zasjedanju.

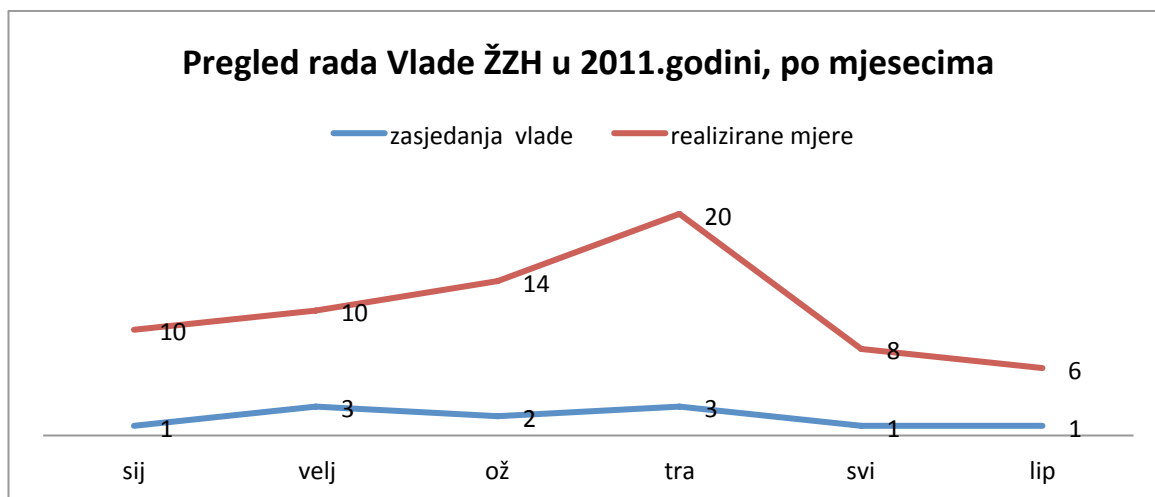
nadnevak	Br.	tip	Realiz.točaka	Reliz.m jera	početak	trajanje
22-11-2010	6	Redovna	14	14	15:15	01:00
25-11-2010	7	Redovna	1	1	13:35	00:10
10-12-2010	8	Redovna	6	6	10:55	00:40
15-12-2010	9	Redovna	6	6	12:40	00:25
22-12-2010	10	Redovna	4	4	12:35	00:55
30-12-2010	11	Redovna	9	9	14:20	01:20
13-01-2011	12	Redovna	10	10	15:00	01:20
11-02-2011	13	Redovna	6	6	14:00	01:15
18-02-2011	14	Redovna	1	1	13:45	00:55
25-02-2011	15	Redovna	3	3	11:00	01:30
11-03-2011	16	Redovna	7	7	10:00	02:00
23-03-2011	17	Redovna	7	7	14:00	01:20
07-04-2011	18	Redovna	8	8	14:30	01:30
14-04-2011	19	Redovna	10	9	00:00	17:30
28-04-2011	20	Redovna	3	3	14:10	00:40
19-05-2011	21	Redovna	8	8	10:00	07:30
09-06-2011	22	Redovna	6	6	14:30	02:00
Ukupno:	-	-	109	108	-	42:00
Pros. po zasjed:	-	-	6,4	6,4	-	02:28

Tabela 1: osnovne informacije o radu Vlade u „tehničkom“ mandatu

Grafikon 2: rad Vlade u „tehničkom“ mandatu u 2010.godini

Grafikon 3: rad Vlade u „tehničkom“ mandatu u 2011.godini

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

Na nastavku 5.sjednice Skupštine ŽZH, održanom 14.6.2011.godine, imenovana je aktualna Vlada ŽZH koja je do 31.7.2014.godine održala 101 zasjedanje (89 redovitih sjednica od kojih je 8 održano u prekidima, 1 posebna, 1 konstituirajuća, 1 žurna i 1 izvanredna sjednica), tijekom kojeg je realizirano 812 točaka dnevnog reda i 828 mjera. Zasjedanja su trajala ukupno 329 sati i 25 minuta, tj. 3sata i 15 minuta po zasjedanju.

nadnevak	Br.	tip	Realiz.točaka	Realiz.mjera	početak	trajanje
15-06-2011	1	Konstituirajuća	3	3	14:00	00:20
04-07-2011	2	Redovna	28	28	12:00	07:10
13-07-2011	3	Redovna	8	8	10:00	04:30
01-08-2011	4	Redovna	18	18	11:25	02:45
24-08-2011	5	Vanredna	1	1	10:10	03:05
25-08-2011	6	Redovna	3	3	17:50	00:35
30-08-2011	7	Redovna	3	9	10:20	04:45
05-09-2011	8	Redovna	3	9	10:30	05:30
22-09-2011	9	Redovna	21	21	16:40	04:40
20-10-2011	10	Redovna	15	15	13:00	05:55
28-10-2011	11	Redovna	2	2	12:15	01:15
29-11-2011	12	Redovna početak	5	3	12:00	01:55
01-12-2011	12	Redovna nastavak	1	1	15:00	00:15
08-12-2011	13	Redovna	8	8	14:45	01:45
15-12-2011	14	Redovna	11	11	08:50	04:05
20-12-2011	15	Redovna	7	7	14:15	01:00
21-12-2011	16	Redovna	1	1	13:25	00:10
30-12-2011	17	Redovna	5	5	11:30	03:50
19-01-2012	18	Redovna	8	8	11:40	01:40
09-02-2012	19	Redovna početak	6	6	14:10	02:40
14-02-2012	19	Redovna - nastavak	2	2	15:25	00:35
24-02-2012	20	Redovna početak	8	8	10:10	00:20
29-02-2012	20	Redovna nastavak	4	3	10:50	03:40
13-03-2012	21	Redovna	16	16	15:00	01:00
23-03-2012	22	Redovna	8	8	10:25	00:55
05-04-2012	23	Redovna	15	14	13:00	02:00
24-04-2012	24	Redovna	9	9	14:30	01:50
15-05-2012	25	Redovna početak	19	16	14:00	05:35
17-05-2012	25	Redovna nastavak	7	7	11:10	00:20

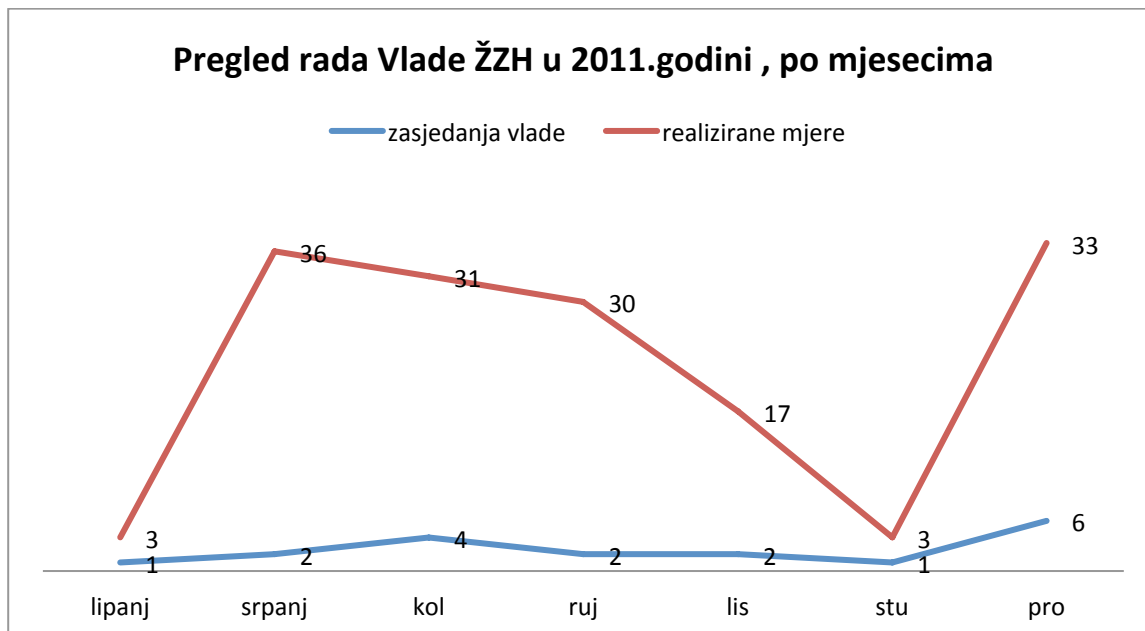
Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

23-05-2012	26	Redovna	2	2	15:00	00:20
11-06-2012	27	Redovna	36	36	18:45	02:45
15-06-2012	28	Redovna	16	16	13:45	03:05
22-06-2012	29	Redovna početak	7	7	13:00	03:05
26-06-2012	29	Redovna nastavak	9	9	12:00	05:30
12-07-2012	30	Redovna	8	8	14:30	02:00
19-07-2012	31	Redovna	7	7	12:00	04:10
20-08-2012	32	Redovna	4	4	14:00	02:15
06-09-2012	33	Redovna	7	7	13:30	00:55
12-09-2012	34	Redovna	7	7	12:15	01:00
18-10-2012	35	Redovna	6	5	13:30	01:15
30-10-2012	36	Redovna	10	10	15:00	03:20
20-11-2012	37	Redovna	7	7	15:50	00:40
26-11-2012	38	Redovna	1	1	09:00	08:00
07-12-2012	39	Redovna	12	12	00:00	18:45
12-12-2012	40	Redovna	8	8	15:10	00:50
19-12-2012	41	Redovna	11	15	13:30	03:30
31-12-2012	42	Redovna	13	13	09:00	06:00
09-01-2013	43	Redovna	1	1	14:00	01:00
11-01-2013	44	Redovna	2	2	16:00	01:00
24-01-2013	45	Redovna	8	8	14:45	00:55
07-02-2013	46	Redovna	5	5	14:00	03:00
27-02-2013	47	Redovna	10	10	10:45	00:55
05-03-2013	48	Redovna	1	1	13:45	00:10
12-03-2013	49	Redovna	12	12	12:40	04:45
20-03-2013	50	Redovna	8	18	10:00	08:30
03-04-2013	51	Žurna	1	1	11:30	00:30
04-04-2013	52	Redovna	7	7	10:00	03:55
09-04-2013	53	Redovna	4	4	10:00	06:15
18-04-2013	54	Redovna	10	10	11:00	06:55
24-04-2013	55	Redovna	20	20	12:30	07:00
07-05-2013	56	Redovna	18	18	09:00	08:35
16-05-2013	57	Redovna	5	6	11:00	04:00
31-05-2013	58	Redovna	8	8	10:00	05:00
10-06-2013	59	Redovna	1	1	12:00	02:00
12-06-2013	60	Redovna	12	12	12:00	03:45
11-07-2013	61	Redovna	5	5	16:30	01:25
18-07-2013	62	Redovna	14	14	10:00	07:25
28-08-2013	63	Redovna	9	8	12:25	02:55
26-09-2013	64	Redovna	11	11	10:50	06:40
03-10-2013	65	Redovna	14	14	13:00	04:00
07-11-2013	66	Redovna početak	3	3	10:40	02:40

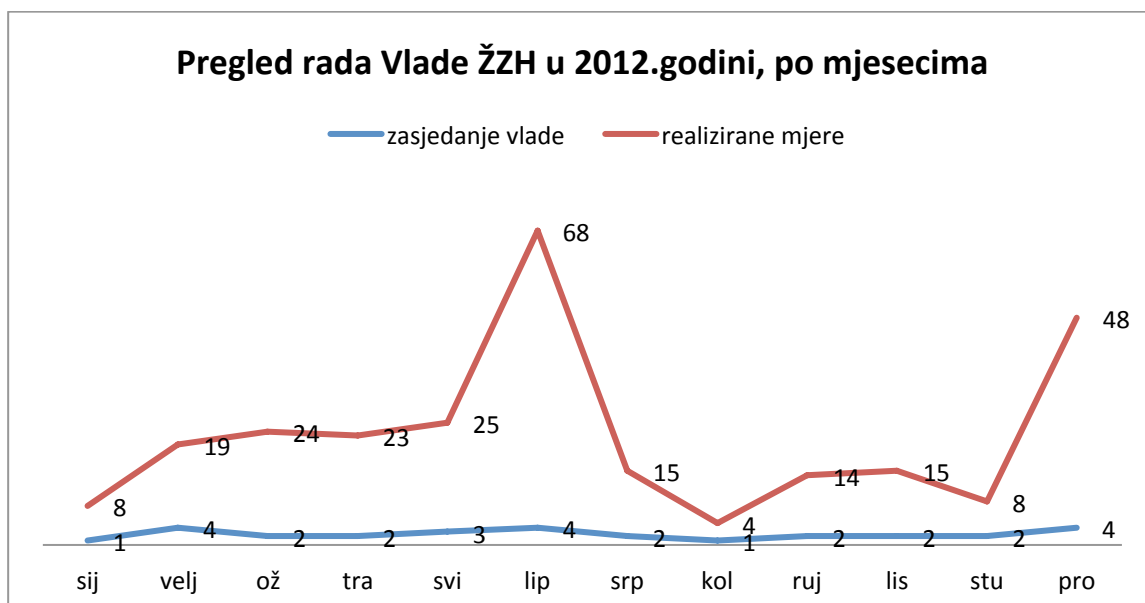
Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

14-11-2013	66	Redovna nastavak	12	12	11:00	03:00
29-11-2013	67	Redovna	6	6	12:00	04:10
13-12-2013	68	Redovna	1	1	11:00	00:30
16-12-2013	69	Redovna	7	7	11:45	02:05
20-12-2013	70	Redovna	11	10	13:45	01:45
23-12-2013	71	Redovna	2	2	12:00	03:30
31-12-2013	72	Redovna	8	8	12:00	03:50
15-01-2014	73	Redovna početak	2	2	10:00	05:30
17-01-2014	73	Redovna nastavak	4	4	11:00	05:00
06-02-2014	74	Redovna početak	5	5	10:30	02:50
10-02-2014	74	Redovna nastavak	10	10	09:30	07:00
21-02-2014	75	Redovna	12	12	12:00	04:30
28-02-2014	76	Redovna	3	2	13:00	03:30
11-03-2014	77	Redovna	4	4	12:30	02:00
14-03-2014	78	Redovna	5	5	13:15	00:45
26-03-2014	79	Redovna	6	8	11:25	05:05
02-04-2014	80	Redovna	9	9	12:10	04:20
11-04-2014	81	Redovna	18	18	12:40	03:50
17-04-2014	82	Redovna	2	2	14:00	01:00
25-04-2014	83	Redovna	14	13	14:15	03:15
29-04-2014	84	Redovna	14	13	12:45	04:15
08-05-2014	85	Redovna	1	1	13:30	00:15
13-05-2014	86	Redovna	7	7	14:25	03:05
22-05-2014	87	Redovna	4	4	12:15	02:50
04-06-2014	88	Redovna	11	11	13:20	03:40
17-06-2014	89	Redovna	9	9	13:05	02:20
25-06-2014	90	Redovna	2	2	14:00	01:45
04-07-2014	91	Posebna	4	4	12:20	01:40
16-07-2014	92	Redovna	1	1	13:00	00:30
23-07-2014	93	Redovna	13	13	10:00	07:25
Ukupno:	-	-	812	828	-	329:55
Pros. po zasjed:	-	-	8	8,2	-	03:15

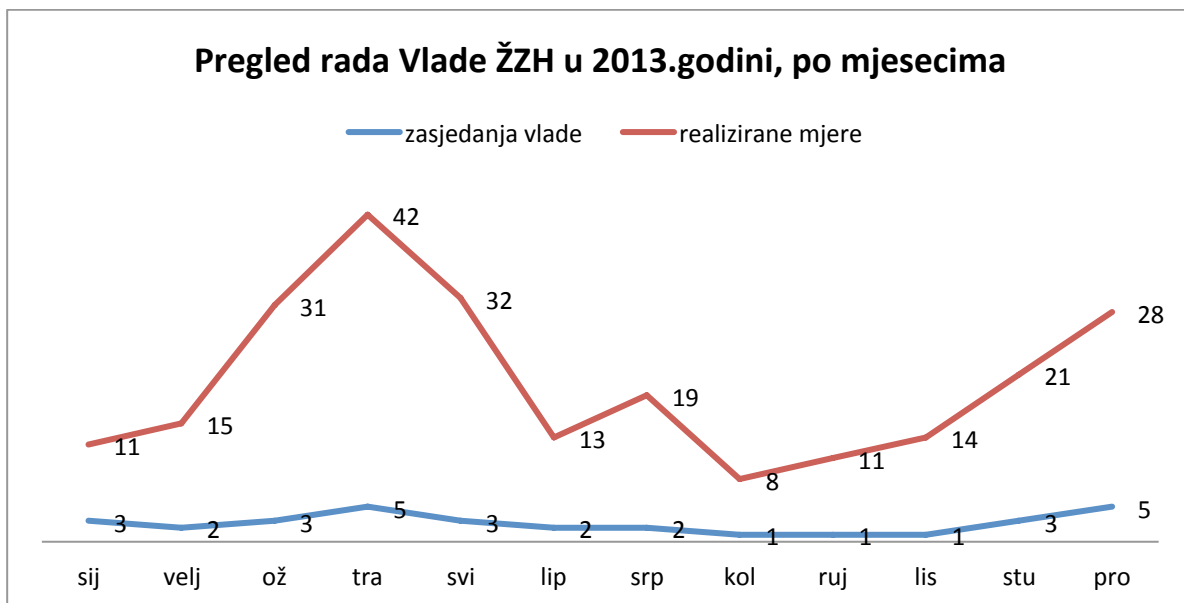
Tabela 2:osnovne informacije o radu aktualne Vlade

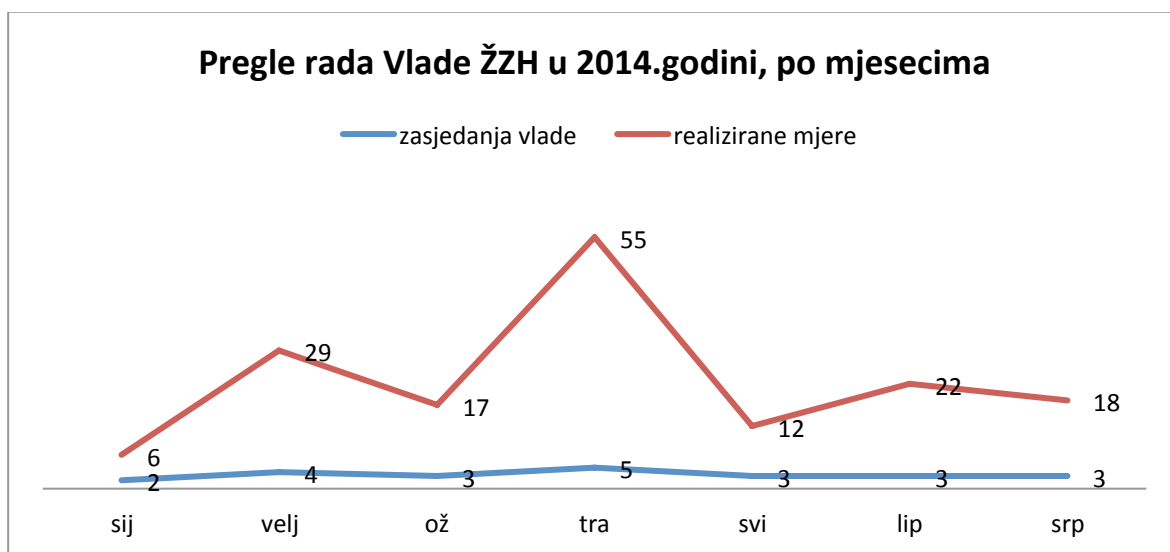
Grafikon 4: rad Vlade aktualnom mandatu u 2011.godini

Grafikon 5: rad Vlade u aktualnom mandatu u 2012.godini

Grafikon 6: rad Vlade u aktualnom mandatu u 2013.godini

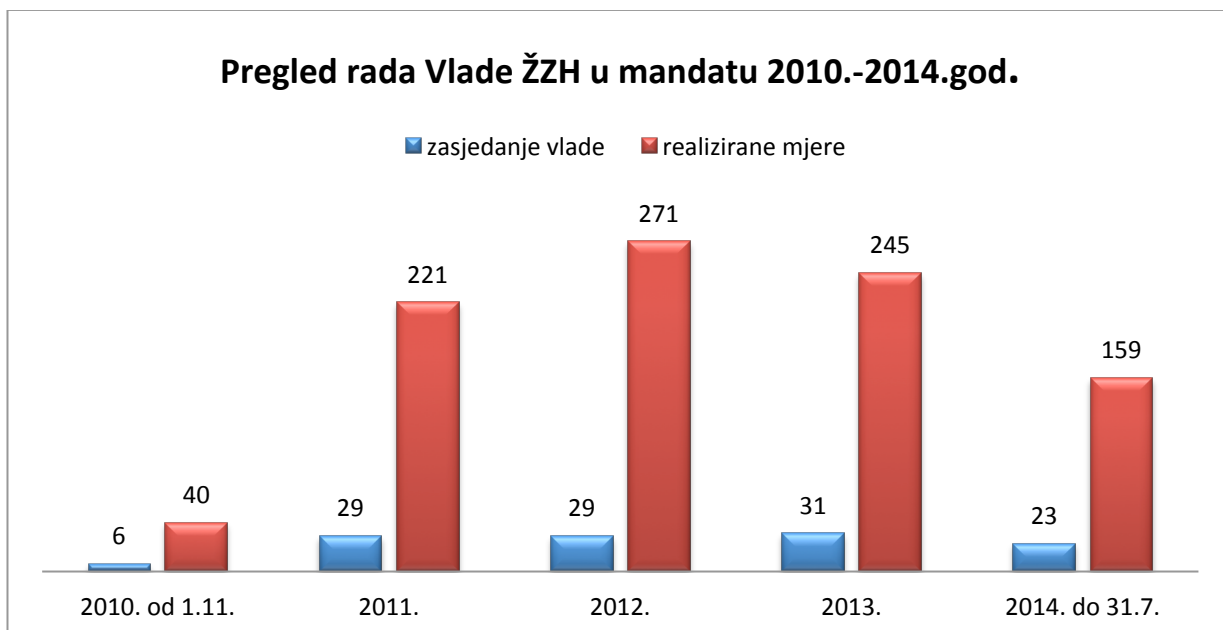

Grafikon 7: rad Vlade u aktualnom mandatu u 2014.godini

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

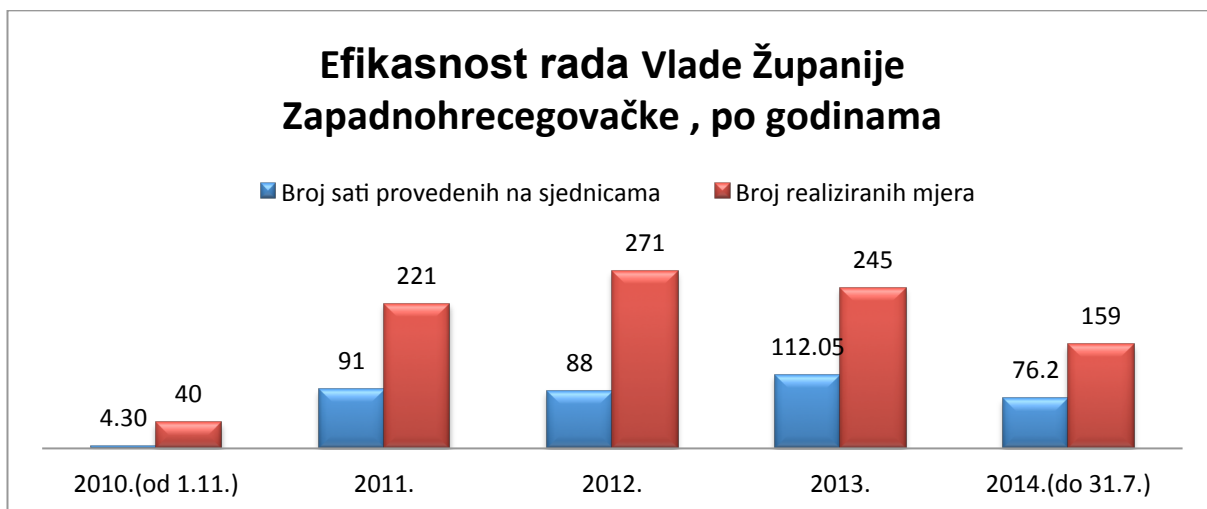
Promatramo li mandat u cjelini, dolazimo do podatka kako je Vlada ŽZH održala 118 zasjedanja, od čega je 106 redovitih sjednica (sa 8 nastavaka), te po jedna konstituirajuća, posbna, žurna i izvanredna sjednica.

Na sjednicama je provela ukupno 371 sat i 55 minuta, što je nešto više od 3 sata po zasjedanju.

Grafikon 8

Prosječan broj zasjedanja (mjesečno), iz godine u godinu se povećavao. Jedino je stagnirao u 2012. u odnosu na 2011. godinu. Međutim, u toj godini je broj realiziranih mjera bio najveći u odnosu na broj zasjedanja (9.3).

Grafikon 9

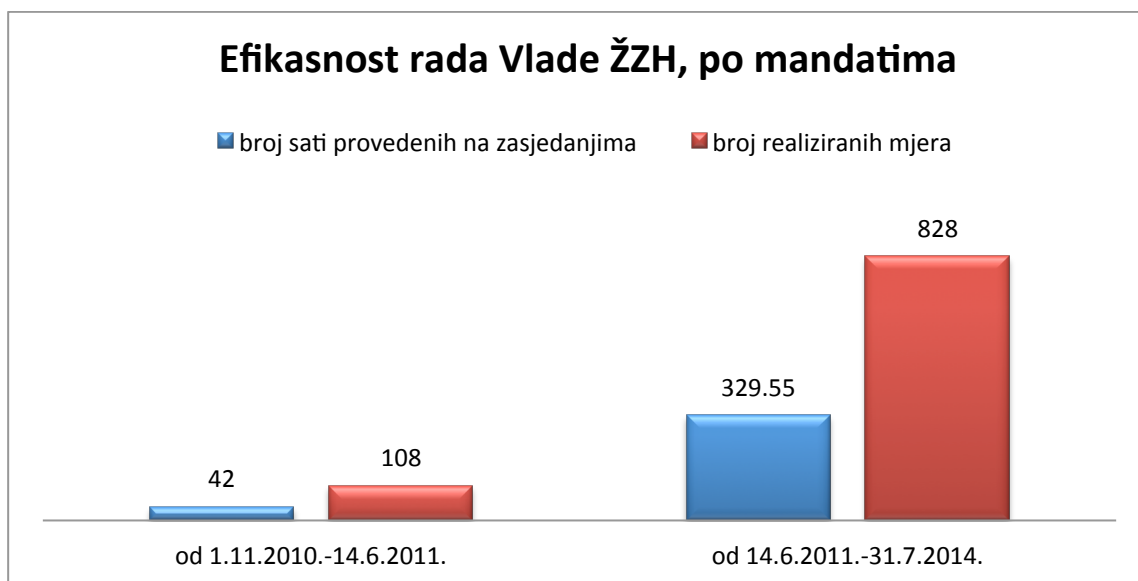
Ako zanemarimo rezultate u 2010.godini, kada je Vlada koristila vrijeme do konstituiranja novog saziva Skupštine za završavanje započetih poslova koji su se odnosili na donošenje nekih odluka i rješenja, i kada je za samo 4 sata i 30 minuta realizirala 9,3 mjere po satu, dolazimo do zaključka da je najefikasnija bila u 2012.godini, kada je za 88 sati realizirala oko 3 mjere po satu. Nakon toga, u 2013.

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

dolazi do pada efikasnosti na 2,2 mjere po satu, da bi u 2014. godini (za prvih 7 mjeseci) bilježila pad na 2,09 mjera po satu, što je ujedno i najlošiji rezultat u cijelom mandatu.

Upoređujući odnos realiziranih mjera u odnosu na broj sati provedenih na zasjedanjima, dolazimo do zaključka kako su obje Vlade bile podjednako efikasne (oko 2,5 realiziranih mjera po satu). Ako poredimo broj realiziranih mjera sa brojem mjeseci rada i jedne i druge Vlade, dolazimo do zaključka kako je aktualna Vlada bila efikasnija. Za razliku od Vlade u „tehničkom“ mandatu, koja je realizirala mjesečno 15,4 mjere, aktualna Vlada je realizirala 22,4 mjere mjesečno.

Ako analiziramo broj zasjedanja (mjesečno) dolazimo do podataka kako je Vlada u „tehničkom“ mandatu održala oko 2.4 zasjedanja, a aktualna Vlada nešto više - 2.7 zasjedanja mjesečno.

Grafikon 10

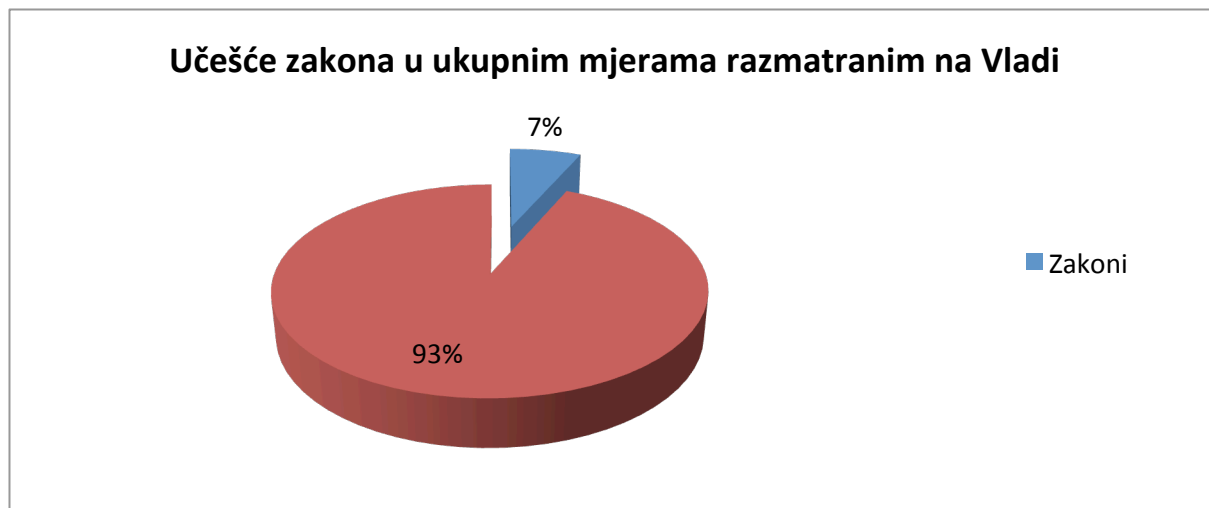
Analizirajući točke dnevnog reda(922) koje su razmatrane, najviše je odluka (335), suglasnosti (166), izvješća (138) itd. O zakonima se raspravljalo samo 97 puta, što je samo 10,5% od ukupno razmatranih točaka dnevnog reda za vrijeme cijelog mandata.

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

ZAKONODAVNA AKTIVNOST VLADE ŽZH

U aktualnom mandatu, Vlada ŽZH je razmatrala 65 različitih zakona, od kojih je u potpunosti realizirala 53. Kada uporedimo broj broj razmatranih zakona sa brojem ukupno razmatranih mjera, dolazimo do zaključka kako je udio zakona jako mali, samo 7%.

Grafikon 11.

Od 65 razmatranih zakona, Vlada je u potpunosti (u formi prijedloga) realizirala 53, dok je u formi nacrtu razmatrala i usvojila još 12 zakona.

r.br.	zakon	god.I.pojavljivanja	god.realizacije
1.	Zakon o izvršenju Proračuna ŽZH za 2011. godinu	2010.	2011.
2.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branitelja i članova njihovih obitelji	2011.	2011.
3.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu 2008.	2008.	2011.
4.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom školstvu 2008.	2008.	2011.
5.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju državnom imovinom	2008.	2011.
6.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti u Županiji Zapadnohercegovačkoj	2011.	2011.
7.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Službenom glasilu Županije Zapadnohercegovačke	2010.	2011.
8.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o građenju	2011.	2011.
9.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju	2011.	2011.
10.	Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija	2010.	2011.
11.	Zakon o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske uprave	2010.	2011.
12.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravobraniteljstvu u Županiji	2011.	

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

	Zapadnohercegovačkoj		2011.
13.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama u Županiji Zapadnohercegovačkoj	2011.	2012.
14.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi	2011.	2011.
15.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima izabranih dužnosnika i nositelja izvršnih funkcija i savjetnika u institucijama vlasti u ŽZH	2011.	2011.
16.	Zakon o izvršavanju Proračuna Županije Zapadnohercegovačke za 2012. godinu	2011.	2012.
17.	Zakon o Javnim cestama Županije Zapadnohercegovačke	2010.	2012.
18.	Zakon o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvitku	2013.	2013.
19.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim pristojbama Županije Zapadnohercegovačke	2012.	2012.
20.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima u tijelima državne službe u ŽZH	2010.	2012.
21.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnom gospodarstvu	2012.	2012.
22.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj	2012.	2013.
23.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji s djecom	2012.	2014.
24.	Zakon o prostornom uređenju i građenju Županije Zapadnohercegovačke	2008.	2012.
25.	Zakon o utvrđivanju načina osiguravanja sredstava za sanaciju duga Županije Zapadnohercegovačke prema izvanproračunskim fondovima Županije Zapadnohercegovačke i sanaciji istog	2012.	2012.
26.	Zakon o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima u Županiji Zapadnohercegovačkoj	2012.	2012.
27.	Zakon o označavanju i evidenciji naseljenih mjesta, ulica, trgova i kućnih brojeva	2012.	2013.
28.	Zakon o izmjeni Zakona o izvršenju Proračuna ŽZH za 2012. godinu	2012.	2012.
29.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustanovama	2012.	2012.
30.	Zakon o zaštiti okoliša u Županiji Zapadnohercegovačkoj	2012.	2013.
31.	Zakon o zdravstvenoj zaštiti	2012.	2013.
32.	Zakon o izvršavanju Proračuna Županije Zapadnohercegovačke za 2013. godinu	2012.	2013.
33.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom školstvu	2013.	2014.
34.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu	2013.	2014.
35.	Zakon o šumama	2013.	2013.
36.	Zakon o koncesijama	2012.	2013.

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

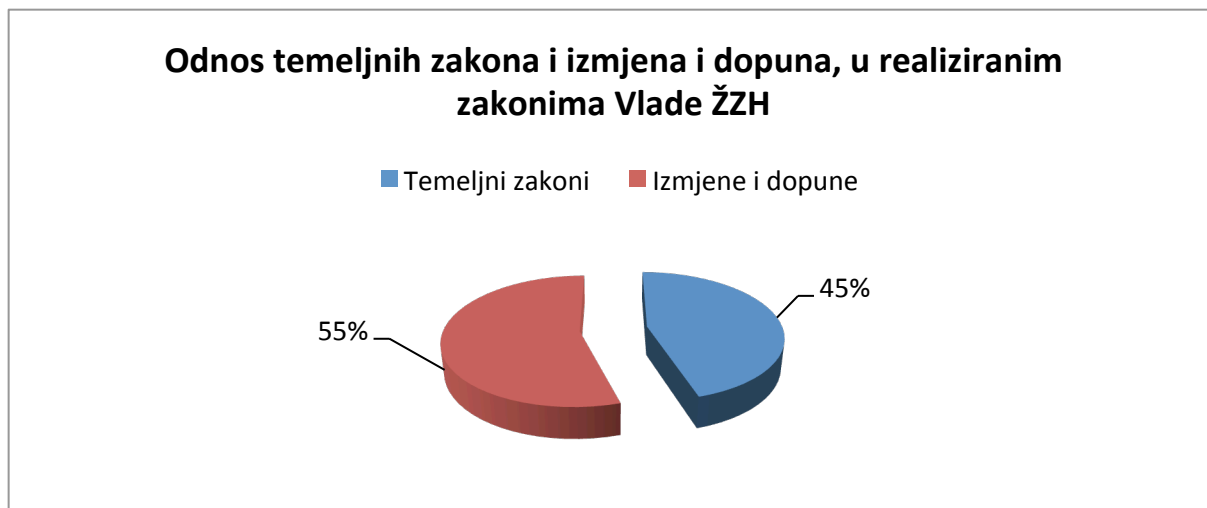
37.	Zakon o pečatu	2013.	2013.
38.	Zakon o prosvjetnoj inspekciji	2013.	2014..
39.	Zakon o srednjem strukovnom obrazovanju i obuci	2012.	2013.
40.	Zakon o javno privatnom partnerstvu u ŽZH	2013.	2013.
41.	Zakon o izmjenama Zakona o namještenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj	2013.	2013.
42.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Županijskom Zavodu za pravnu pomoć	2013.	2013.
43.	Zakon o dopuni Zakona o izvršavanju Proračuna Županije Zapadnohercegovačke za 2013. godinu	2013.	2013.
44.	Zakon o eksplozivnim tvarima za gospodarsku uporabu	2012.	2013.
45.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uporabi grba i zastave Županije Zapadnohercegovačke	2013.	2013.
46.	Zakon o izmjenama i dopuna Zakona o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvitku	2012.	2012.
47.	Zakon o upravnim pristojbama s tarifom upravnih pristojbi Županije Zapadnohercegovačke	2013.	2014.
48.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu Županije Zapadnohercegovačke	2013.	2014.
49.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima Županije Zapadnohercegovačke	2013.	2014.
50.	Zakon o izvršavanju Proračuna Županije Zapadnohercegovačke za 2014. godinu.	2013.	2014.
51.	Zakon o prijevozu opasnih tvari	2012.	2014.
52.	Zakon o prostornom uređenju i gradnji	2014.	2014.
53.	Zakon o izmjenama i dopunama zakona o organizaciji tijela uprave u ŽZH	2013.	2014.

Tabela 3. Pregled realiziranih zakona

Najviše zakona realizirano je u 2013. godini, a najmanje u izbornj 2014. godini (za sedam mjeseci rada).

Od 53 realizirana zakona, 24 su tzv. temeljni zakoni. Ostalo su izmjene i dopune već postojećih zakonskih akata.

Grafikon 13

KLJUČNI DOKUMENTI ZA STVARANJE PREDUVJETA ZA EFIKASAN RAD

PROGRAM RADA

Vlada ŽZH je sve četiri godine mandata kršila svoj Poslovnik o radu koji nalaže da se Program rada za narednu godinu usvaja do isteka tekuće godine. Njime se utvrđuju osnovne zadaće Vlade, rokovi i nositelji pripreme određenih materijala. Prijedloge Programa daju članovi Vlade, županijska ministarstva i druga tijel županijske uprave i radna tijela Vlade. Prijedlog Programa priprema radno tijelo Vlade koje se osniva za obavljanje ove zadaće. Predsjednik u ostvarenju svoje dužnosti, između ostalog osigurava i pravodobnu provedbu Programa rada vlade.

Kontinuirano kršenje Poslovnika u pogledu usvajanja programa rada, prema raspoloživim informacijama za prethodni mandat, ukazuje da je to bio samo nastavak loše prakse prethodne Vlade.

institucija	program	datum usvajanja	broj mjera u programu	broj zakona
Vlada ŽZH	2014.	03.07.2014.	97	25
	2013.	17.06.2013.	124	33
	2012.	20.04.2012.	102	27
	2011.	-	-	-
	2010.	-	-	-

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

	2009.	31.07.2009.	-	-
	2008.	10.6.2008.	-	-
	2007.	27.06.2007.	-	-

Tabela 4

PRORAČUN

Sve četiri godine mandata, Vlada ŽZH je kršila Zakon o Proračunima Federacije Bosne i Hercegovine i isti usvajala u godini na koju se odnosi. Za sve četiri godine mandata, usvajala je Odluku o privremenom financiranju tijekom čijeg trajanja bi i usvojila Proračun.

Visine proračuna se kreću u malom rasponu i ukazuju na činjenicu kako je Proračun svake godine bio socijalni a ne razvojni. Zabrinjavajuća je činjenica kako je zabilježen pad planiranog punjenja proračuna u posljednje dvije godine, što ukazuje na lošu gospodarsku i ekonomsku situaciju. Najviši iznos Proračuna je zabilježen u 2011. godini, kada je u odnosu na 2014. godinu bio viši za 3 890 453 KM.

Ako napravimo poređenje sa usvajanjem i visinama Proračuna u prethodnom mandatu (2010.-2014.) uočiti ćemo kako je Proračun usvajan u godini za koju se donosi, što znači da se i u tom mandatu kontinuirano kršio Zakon o Proračunima F BiH, a jedino je u 2007. godini visina proračuna bila niža od bilo koje godine u aktualnom mandatu. Naime, 2008., 2009. i 2010. godine iznos Proračuna je bio veći nego ijedne godine aktualnog mandata.

institucija	proračun	datum usvajanja	visina proračuna	rebalans	datum usvajanja
Vlada ŽZH	2014.	07.02.2014.	70.208.147	-	-
	2013.	03.04.2013.	69.894.800	-	-
	2012.	24.02.2012.	71.882.360	67.939.596	18.12.2012.
	2011.	01.04.2011.	74.098.600	73.738.300	23.12.2011.
	2010.	15.01.2010.	75.922.324		23.12.2010.
	2009.	16.03.2010.	76.912.700	68.541.384	21.12.2009.
	2008.	28.03.2008.	75.435.200	72.036.360	10.12.2008.
	2007.	30.03.2007.	69.006.200		03.12.2007.

Tabela 5: Proračun ŽZH po godinama

Prema ocjeni Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH finansijsko poslovanje Županije Zapadnohercegovačke je negativno. Na to ukazuje i deficit koji je u 2011. godini prikazan u iznosu od 1.725.158 KM (akumulirani deficit : 35.174.853 KM), u 2012. je prikazan u iznosu 3.606.923 KM (akumulirani deficit : 40.167.570 KM) i za 2013. prikazani deficit je iznosio 6.020.594 KM (akumulirani deficit : 44.866.541 KM).

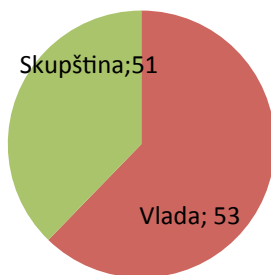
KOORDINACIJA RADA VLADE I SKUPŠTINE

Promatramo li koordinaciju rada Skupštine i Vlade Županije Zapadnohercegovačke, vidimo da je Skupština uspješno pratila rad Vlade iako je Vlada u formi prijedloga usvojila dva zakona više od Skupštine. Jedan od tih zakona je usvojem u svibnju 2014., dok je drugi usvojen u srpnju iste godine. Ova dva zakona još nisu bila na dnevnom redu Skupštine.

Za četiri godine mandata Vlada je razmatrala ukupno 65 različitih zakona. Do 1.8.2014. Vlada je u formi prijedloga realizirala 53 zakona, dok je u formi nacрта razmatrala i usvojila još 12 zakona.

Od 12 zakona koja su u formi nacрта usvojeni na Vladi 3 su iz 2012. godine (1 nije bio na Skupštini, dok su 2 usvojena na Skupštini). Isto tako, 3 nacрта zakona su iz 2013.godine (1 je povučen na sjednici Skupštine, a 2 su usvojena na Skupštini). U 2014.godini je u formi nacрта usvojeno 6 zakona, od čega je 5 prošlo skupštinsku proceduru, a 1 nije još bio na dnevnom redu Skupštine.

Koordinacija rada Vlade i Skupštine u realizaciji zakonodavnih obveza

Grafikion 14.

Važan segment odnosa ove dvije institucije je i odnos Vlade prema zastupničkim pitanjima i inicijativama. U ovom razdoblju, zastupnici su Vladi postavili 284 pitanja i pokrenuli 30 inicijativa. Vlada je odgovorila na 168 pitanja/inicijativa, tj. na 60% zastupničkih zahtjeva.

Može se slobodno zaključiti da Vlada ŽZH, u ovom segmentu ne pokazuje potrebnu razinu uvažavanja zastupnika, a ni ozbiljnost u izvršenju svojih obveza, jer redovito ne odgovara na zastupnička pitanja sukladno Poslovniku o radu Skupštine ŽZH, na što zastupnici često reaguju, a na nekima od sjednica predsjednik Skupštine je oštro opomenuo ministre kako krše Poslovnik o radu skupštine ŽZH i pozvao ih da prekinu ovu lošu praksu.

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

POŠTIVANJE POSLOVNIKA O RADU I ZAKONA

U promatranom periodu je od strane Vlade ŽZH uočeno kršenje zakona ili Poslovnika u segmentu obveze Vlade na odgovaranje na zastupnička pitanja i inicijative u naznačenom roku.

Zastupnici su u više navrata isticali kako ne dobivaju odgovore na postavljena pitanja, a predsjednik Skupštine je opominjao Vladu da prekine sa ovom lošom praksom. Neki od zastupnika oporbe su čak izražavali sumnju u objektivnost Vlade jer im se učinilo kako Vlada redovitije odgovara na pitanja postavljena od strane skupštinske većine.

Vlada je za sve četiri godine mandata kršila Poslovnik i u segmentu usvajanju Proračuna, jer isti nije usvajala u tekućoj za narednu godinu, čime je kršila i Zakon o Proračunima F BiH.

TRANSPARENTNOST RADA VLADE ŽZH

Transparentnost rada Vlade je na zadovoljavajućoj razini. Vlada ima svoju web stranicu na kojoj najavljuje sjednice i prezentira zaključke nakon održanih sjednica. Zapisnici su na raspolaganju nekoliko dana po usvajanju, tj. potpisivanju od strane predsjednika Vlade. Međutim, Vlada bi trebala unaprijediti svoju web stranicu objavljivanjem zapisnika sa sjednice na istoj.

br.	predmet promatranja	stanje
1	Sloboda nazočnosti Vlade	-
2	Održavanje press konferencija nakon sjednica	Povremeno
3	Postojanje web stranice Vlade	Da
4	Funkcionalnost web stranice	Prihvatljiva
5	Dostupnost materijala	Prihvatljiva
6	Brzina odgovaranja na zahtjeve za dostavljanjem materijala	Prihvatljiva
7	Sadržajnost zapisnika sa sjednica Vlade	Dobra
8	Dostupnost stenograma sa sjednica Vlade	Ne
9	Dostupnost odgovora na zastupnička pitanja	Ne
10	Dostupnost podataka o nazočnosti sjednicama I razlozima izočnosti	Da
11	Dostupnost podataka o pojedinačnom glasovanju ministara	Ne
12	Dostupnost dokumenata u elektroničkom obliku	Da
13	Profesionalnost i kooperativnost stručnih službi	Da

Tabela 6: Transparentnost rada Vlade ŽZH

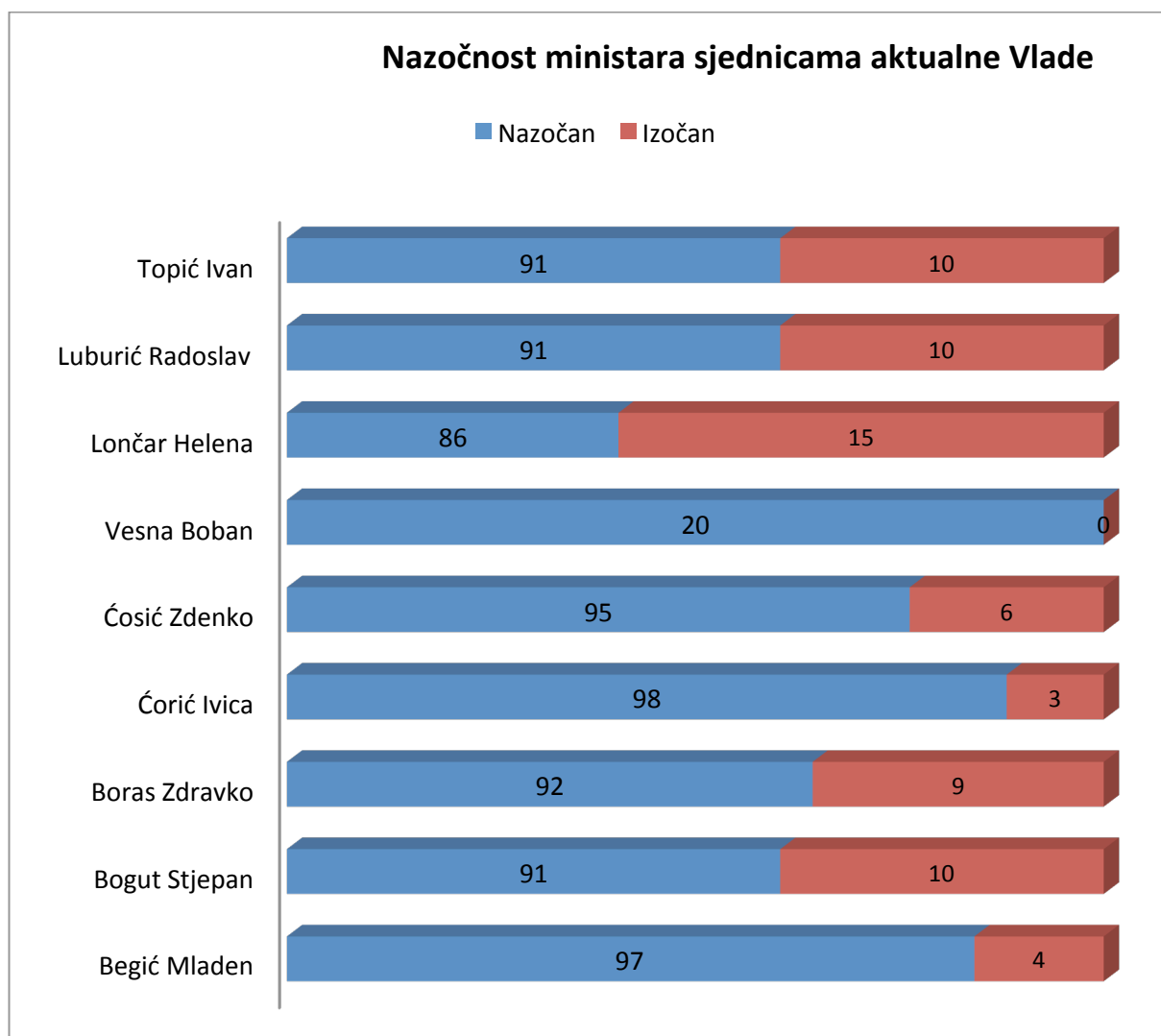
AKTIVNOSTI ČLANOVA AKTUALNE VLADE

NAZOČNOST SJEDNICAMA VLADE

U promatranom periodu, održano je 101 zasjedanje Vlade ŽZH. Na 47 zasjedanja su nazočili svi ministri. Među njima je i Ministar pravosuđa i uprave Vesna Boban koja je preuzela mandat u veljači 2014. godine.

Jedan od 9 članova Vlade nazočio je svim zasjedanjima Vlade.

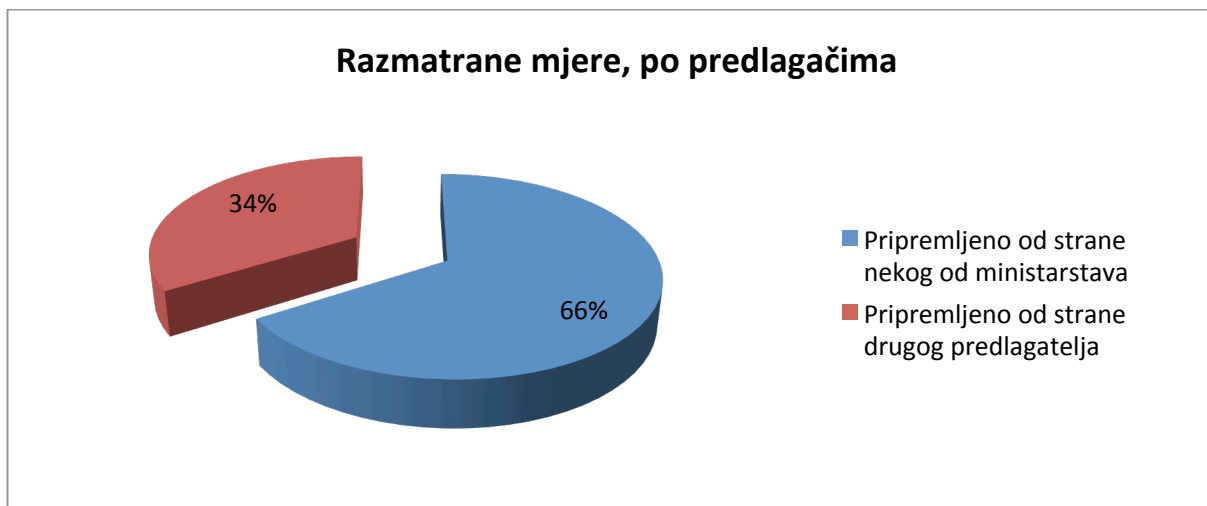
Najviše izostanaka je imala ministrica Helena Lončar (15).

Grafikon 15

PRIPREMANJE MATERIJALA ZA SJEDNICE VLADE

Od 925 mjera koje su se našle na Dnevnom redu sjednica Vlade ŽZH, 611 je pripremljeno od strane nekog od ministarstava. Ostalo su mjere koje su pripremili drugi predlagatelji.

Grafikon 16

Najviše materijala za sjednice Vlade, odnosno mjera o kojima se odlučivalo na sjednicama, pripremila su Ministarstvo gospodarstva (187) na čelu sa ministrom Ivicom Ćorićem i Ministarstvo financija (113) na čelu sa ministrom Radoslavom Luburićem.

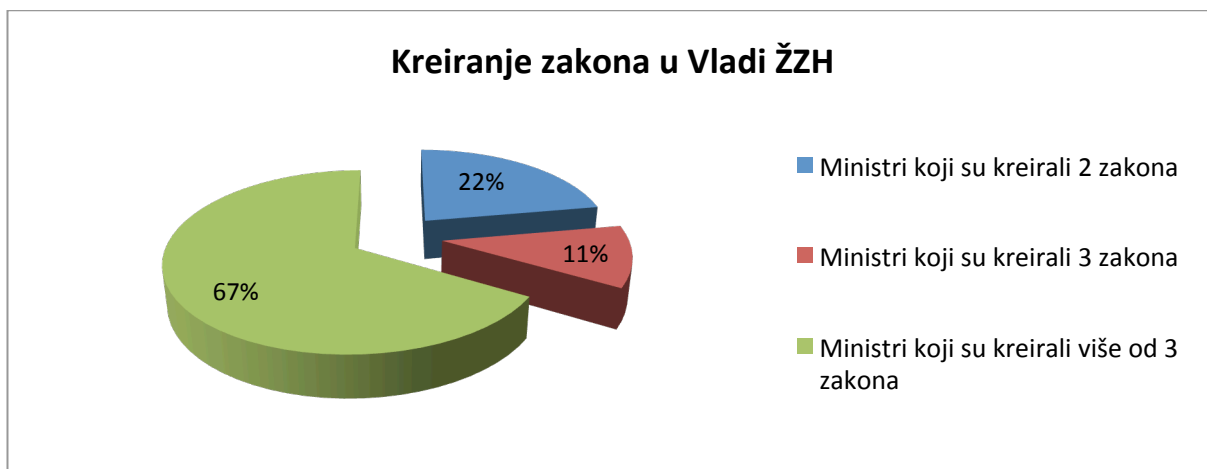
Najmanje mjera pripremila je Ministarstvo unutarnjih poslova (26) i Ministarstvo Hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata (27).

ZAKONODAVNA AKTIVNOST ČLANOVA VLADE

Od 53 zakona utvrđena na sjednicama Vlade ŽZH, 52 su predložena od strane nekog od ministarstava.

Dva ministarstva su pripremila i na razmatranje prosljedila samo 2 zakona.

Jedno ministarstvo je pripremila i na razmatranje prosljedilo samo 3 zakona.

Grafikon 17

Najviše zakona razmatranih na sjednicama Vlade pripremiolo je Ministarstvo pravosuđa i uprave, na čelu sa ministricom Borkom Herceg Lukenda, a zatim njenom nasljednicom Vesnom Boban.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA I INICIJATIVE

Na 46 redovitih sjednice Skupštine ŽZH postavljeno je i pokrenuto ukupno 314 pitanja i inicijativa. Od tog broja, njih 192 upućeno je određenim ministarstvima. Ostala pitanja i pokrenute inicijative usmjerene su na druge upitanike. Ministarstva su ukupno odgovorila na 95 postavljenih pitanja.

R. br.	Ministar	Ministarstvo	Pitanja i inicijative	Odgovori
1	Begić Mladen	Min. Hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata	8	4
2	Bogut Stjepan	Min. zdravstva, rada i socijalne skbi	24	10
3	Boras Zdravko	Min. unutarnjih poslova	13	5
4	Ćorić Ivica	Min. gospodarstva	33	19
5	Vesna Boban	Ministarstvo pravosuđa i uprave	8	4
6	Lončar Helena	Min. obrazovanja, znanosti, kulture I športa	43	23
7	Luburić Radoslav	Min. financija	53	25
8	Topić Ivan	Min. prostnog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša	10	5

Tabela 7: Odgovori ministara na zastupnička pitanja i inicija

PRIMANJA ČLANOVA VLADE ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

Vlada Županije Zapadnohercegovačke ima 9 članova, koji imaju status zaposlenih u Vladi, na temelju čega primaju punu plaću.

Na temelju prosječnih mjesečnih primanja članova Vlade iz 2013. godine, utvrdili smo kako su članovi Vlade na ime plaća i ostalih naknada, koštali građane ove županije u razdoblju 1.1.2013.- 31. srpnja 2014. godine (19 mjeseci) cca. 400.000 KM.²

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

VLADA ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE NITI JEDNU GODINU SVOGA MANDATA NIJE USVOJILA PROGRAM RADA U PROPISANOM ROKU.

Vlada ŽZH mora što prije nakon preuzimanja novog mandata usvojiti Program rada za 2015. godinu i na taj način utvrditi smjernice i ciljeve svoga djelovanja. Po usvajanju ovog važnog dokumenta mora ubrzano raditi na realizaciji mjera kojima će unaprijediti život građana Županije Zapadnohercegovačke. Stranke koje budu sudjelovale u vlasti moraju uložiti dodatne napore kako bi odmah na početku mandata ispunile veći dio predizbornih obećanja i opravdale povjerenje građana.

VLADA TIJEKOM CIJELOG MANDATA NIJE USVAJALA PRORAČUN U ZAKONSKOM ROKU.

Vlada je tijekom cijelog mandata kasnila sa pripremanjem Proračuna tako da isti nije usvajala do konca tekuće za narednu godinu. Na taj način je kontinuirano kršila Zakon o Proračunima F Bosne i Hercegovine i ovom lošom praksom obilježila svoj mandat. U budućnosti, Vlada mora poštivati zakon i ovaj dokument koji je „žila kucavica“ ŽZH usvajati u za to predviđenom roku.

VLADA NEMA IZRAŽENO UVAŽAVANJE PREMA SKUŠTINI ŽZH.

Vlada ŽZH treba ozbiljno shvatiti pitanja zastupnika i odgovori na njih u vremenu za to predviđenim Poslovníkom o radu Skupštine ŽZH, te krenuti u realizaciju njihovih inicijativa i zaključaka.

VLADA NIJE DOVOLJNO ULAGALA U RAZVOJNE PROJEKTE I TEK JE U 2013. GODINI SAČINILA STRATEGIJU RAZVOJA ŽUPANIJE. Vlada treba uložiti dodatne napore i realizacijom strateških i operativnih ciljeva planiranih Strategijom razvitka ŽZH za razdoblje 2014.-2020. godine unaprijediti posrnulo gospodarstvo ove županije.

---

² Za prve dvije godine mandata nemamo podatke

Ured za reviziju institucija u FBiH

Neovisno revizorsko mišljenje za 2011. godinu

Predmet revizije

Izvršili smo reviziju konsolidiranih financijskih izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije (udaljem tekstu: Županija) za 2011. godinu (bilanca stanja na dan 31. prosinac 2011. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz financijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva za financijska izvješća Rukovodstvo Županije odgovorno je za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i financijskom izvješćivanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o financijskima izvješćima na temelju provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Službene novine FBiH" broj 22/06), Okviru međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI, Okvir u BiH ("Službeni glasnik BiH" broj: 38/11 i "Službene novine FBiH" broj: 30/11) i kodeksom profesionalne etike revizora. Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri, uvjerimo da financijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja o iznosima i objelodanjivanjima datim u financijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u financijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije financijskih izvješća. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju temelj za naše revizorsko mišljenje.

Temelj za izražavanje mišljenja:

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

---

1. Planiranje, izrada i donošenje Proračuna Županije nije vršeno sukladno Zakonu o proračunima u FBiH. Nije upravljano javnim novcem na propisani način. Posljedica istog je nerealno planiranje izdataka koji se odnose na zakonske obveze iz oblasti socijalne skrbi, trošenje iznad stvarnih mogućnosti, kao i iskazivanje deficita u iznosu 1.725.150 KM, (točka 4.3 Izvješća).

2. Proračun za 2011. godinu je usvojen bez plana pokrića deficita prethodnih godina od 33.449.703 KM kako je propisano Zakonom o proračunima u FBiH, čime je ugroženo financiranje funkcija Županije. Akumulirani deficit na datum bilance je iznosio 35.174.853 KM i premašuje izvore stalnih sredstava za 3.204.453 KM (točke: 4.3 i 4.7 Izvješća).

3. Precijenjeni su prihodi za 2.748.109 KM, koji se odnose na razliku prikupljenih a neutrošenih namjenskih sredstva (naknade za šume, vode, ceste i dio sredstava za okoliš), koja su odmah oprihodovana i nisu evidentirana na poziciji vremenski razgraničenih prihoda, što je suprotno Upustvu o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganju sredstvima sa posebnih namjenskih računa otvorenih kao podračuna u okviru JRR, (točka 4.4 Izvješća).

4. Rashodi i izdaci 2011. godine u iznosu od 1.641.986 KM nisu knjigovodstveno evidentirani u trenutku nastanka obveze, što je suprotno računovodstvenom načelu modificiranog nastanka događaja i predstavljaju više stvorene obveze od dozvoljenih proračunom (prekoračenje), čime nije postupljeno sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, (točke: 4.3., 4.5.3., 4.7 i 4.8.4 Izvješća).

5. Financijski rezultat za 2011. godinu deficit u iznosu 1.725.150 KM nije točno iskazan, odnosno manje je iskazan za 5.046.606 KM. Od čega se iznos 2.298.497 KM odnosi na izdatke koji nisu evidentirani u financijskim izvješćima na poziciji rashoda i izdataka u trenutku nastanka obveze, a 2.748.109 KM na razliku prikupljenih namjenskih sredstava (naknade za šume, vode, ceste i dio sredstava za okoliš), koja su odmah oprihodovana i nisu namjenski utrošena sukladno zakonskim propisima, nego iskorištena za druge rashode i izdatke, (točke: 4.4 i 4.7 Izvješća).

6. Iskazani su rashodi i izdaci iz ranijih godina u iznosu 1.573.963 KM, od čega iz 2010. Godine 1.411.388 KM i iz 2003. 2008. i 2009. godine u iznosu 162.575 KM, što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, (točke: 4.5.2., 4.5.3 i 4.7 Izvješća).

7. Nije izvršeno usklađivanje i sravnjenje knjigovodstvenog i stvarnog stanja stalnih sredstava i obveza na datum bilance, zbog čega nemamo pouzdanu osnovu da potvrdimo iskazanu vrijednost istih u financijskim izvješćima, što nije sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH i provedbenim aktima, (točke: 4.8 i 4.8.4 Izvješća).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na financijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnim točkama, godišnja financijska izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije ne prikazuje istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

Financijsko poslovanje Zapadnohercegovačke županije tijekom 2011. godine nije bilo u svim materijalno– značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Ured za reviziju institucija u FBiH

Neovisno revizorsko mišljenje za 2012.godinu

Predmet revizije

Izvršili smo reviziju konsolidiranih financijskih izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije (u daljem tekstu: Županija) za 2012. godinu (bilanca stanja na dan 31. prosinac 2012. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz financijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva za financijska izvješća

Rukovodstvo Županije odgovorno je za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i financijskom izvješćivanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o financijskim izvješćima na temelju provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Službene novine FBiH" broj 22/06), Okviru međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI, Okvir u BiH ("Službeni glasnik BiH" broj: 38/11 i "Službene novine FBiH" broj: 30/11) i kodeksom profesionalne etike revizora. Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri, uvjerimo da financijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja o iznosima i objelodanjivanjima datim u financijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije financijskih izvješća. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da ob

Temelj za izražavanje mišljenja:

1. Planiranje, izrada i donošenje Proračuna Županije nije vršeno sukladno Zakonu o proračunima u FBiH. Proračun za 2012. godinu je usvojen bez plana pokrića deficita prethodnih godina od

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

35.174.853 KM. Nije upravljano javnim novcem na propisani način. Posljedica istog je trošenje iznad stvarnih mogućnosti, nedovoljno obezbjeđenje sredstava za zakonske obveze iz oblasti socijalne skrbi, kao i iskazivanje deficita u iznosu 3.606.923 KM.

(točka 4.3 Izvješća).

2. Zbog netočnog iskazivanja finansijskog rezultata za 2012. godinu, a samim tim i akumuliranog deficita, kao i precijenjenih izvora sredstava za 8.313.913 KM imalo je za posljedicu da stvarni akumulirani deficit revizijom utvrđen iznosi 40.167.570 KM i premašuje izvore sredstava za 14.286.281 KM. Dok je prema objavljenim finansijskim izvješćima akumulirani deficit iskazan 35.665.344 KM, (točke: 4.7 i 4.8.1 Izvješća).

3. Raspolaganje javnim novcem nije bilo sukladno propisima zbog: neplaćanja pripadajućih doprinosa pri isplati neto plaća za X-XII 2012. godine 6.099.831 KM; neprovođenja izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavu uredskog materijala, goriva i servisiranja vozila kod MUP-a 672.782 KM; ne vršenje kontrole troškova mobilnih telefona, upotrebe službenih vozila, reprezentacije, ugovora o djelu sukladno ovlaštenjima i načina podjele tekućih prijenosa bez jasnih kriterija, (točke: 4.5.1., 4.5.2., 4.5.3. i 4.6. Izvješća);

4. Precijenjeni su prihodi za 1.640.432 KM, koji se odnose na razliku prikupljenih a neutrošenih namjenskih sredstava (naknade za šume, vode i ceste), koja su oprihodovana i nisu evidentirana na poziciji vremenski razgraničenih prihoda, što je suprotno Upustvu o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganju sredstvima sa posebnih namjenskih računa otvorenih kao podračuna u okviru JRR, (točka 4.4 Izvješća).

5. Rashodi i izdaci 2012. godine u iznosu od 2.264.512 KM nisu knjigovodstveno evidentirani u trenutku nastanka (prekoračenje), čime nije postupljeno sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, (točke: 4.3., 4.5.3., 4.7 i 4.8.4 Izvješća).

6. Finansijski rezultat za 2012. godinu deficit objavljen u iznosu 3.606.923 KM, nije točan, jer je revizijom utvrđeno da je manje iskazan za 4.502.226 KM. Od čega se iznos 2.861.794 KM odnosi na izdatke koji nisu evidentirani u finansijskim izvješćima na poziciji rashoda i izdataka u trenutku nastanka obveze, a 1.640.432 KM na razliku prikupljenih namjenskih sredstava (naknade za šume, vode i ceste), koja su oprihodovana i iskorištena za druge rashode i izdatke, te suprotno zakonskim propisima nenamjenski utrošena, (točke: 4.4 i 4.7 Izvješća).

7. Precijenjeni su stalna sredstva u pripremi i izvori sredstava za 8.313.913 KM, jer je u 2012. godini Ministarstvo (2003.-2010. godinu) stambeno-poslovnih objekata izgrađenih u svrhu stambenog zbrinjavanja stradalnika i raspodjele istim u trajno vlasništvo, koja je i izvršena 2010. godine. Sufinanciranje stambeno-poslovnih objekata vršeno je donacijom R. Hrvatske u iznosu 3.212.695 KM i Federacije BiH 800.000 KM, a za koje je iznos od 3.862.695 u periodu 2003-2006. godine evidentiran na kapitalnim transferima. U ugovorima o zajedničkoj izgradnji sa općinama: Ljubuški, Posušje i Grude na čijem području su izgrađene zgrade nije regulisan status vlasništva nad poslovnim dijelovima zgrada, a rješenja o građenju/legalizaciji vode se na ime općina Ljubuški i Posušje, a ne na Ministarstvu, (točka: 4.8.1 Izvješća).

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na financijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnim točkama, godišnja financijska izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije ne prikazuje istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Financijsko poslovanje Zapadnohercegovačke županije tijekom 2012. godine nije bilo u svim materijalno– značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Ured za reviziju institucija u FBiH

Neovisno revizorsko mišljenje za 2013.godinu

Temelj za reviziju

Izvršili smo reviziju konsolidiranih financijskih izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije za 2013. godinu (Račun prihoda i rashoda, Bilanca stanja, Izvješće o novčanim tokovima, Izvješće o kapitalnim izdacima i financiranju, Posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih, Godišnje izvješće o izvršenju proračuna) na dan 31. prosinac 2013. godine i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva za financijska izvješća

Rukovodne strukture Vlade i proračunskih korisnika Županije odgovorne su za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća sukladno prihvaćenim okvirom financijskog izvješćivanja, tj. Zakonom o proračunima u FBiH, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH. Ova odgovornost obuhvata kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća, rukovodne strukture Vlade i proračunskih korisnika Županije je odgovorno i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa na osnovu kojih su transakcije i iznosi objavljavani u financijskim izvješćima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o financijskim izvješćima temeljem provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i primjenjivim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

---

nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da financijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama datim u financijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u financijskim izvješćima razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije financijskih izvješća. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o financijskim izvješćima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su financijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonskim i propisima. Ova odgovornost uključuje provođenje procedu ra, kako bi se dobili revizijski dokazi o tome da li se sredstva koriste za namjene utvrđene zakonima i propisima. Procedure uključuju procjenu rizika od značajnog neslaganja sa zakonima.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni, odgovarajući i osiguravajući osnov za naše mišljenje.

Temelj za izražavanje mišljenja:

1. Planiranje, izrada i donošenje Proračuna Županije nije vršeno sukladno Zakonu o proračunima u FBiH. Proračun za 2013. godinu je usvojen bez izvora pokrića deficita prethodnih godina u iznosu od 40.167.570 KM (revizijom utvrđen), što su dospjele a neizmirene obveze najvećim dijelom za doprinose i dobavljače, (točka: 5. Izvješća);

2. Financijski rezultat za 2013. godinu deficit objavljen u iznosu 6.020.594 KM, nije točan, jer je revizijom utvrđeno da je isti veći za 4.195.613 KM i iznosi 10.216.207 KM. Zbog istog, je netočno iskazan i akumulirani deficit koji je revizijom utvrđen u iznosu 44.866.541 KM i premašuje (vrijednost imovine) izvore sredstava za 18.222.347 KM, (točke: 5.1.2., 5.2.6 i 6.1.3 Izvješća);

3. Prilikom isplate neto plaća nije vršena uplata pripadajućih doprinosa koji na datum bilance iznose 22.744.580 KM, od čega u 2013. godini 13.786.481 KM, što je suprotno Zakonu o doprinosima, (točke: 5.2.1 i 6.2.1 Izvješća);

4. Raspolaganje javnim novcem nije bilo sukladno propisima zbog: ne provođenja kontrole upotrebe službenih vozila, reprezentacije, izdataka za povjerenstva sukladno ovlaštenjima. Također, način podjele tekućih transfera je vršen bez jasnih kriterija, a tekuća pričuva i kapitalni transfer bez kriterija, (točke: 5.2.2., 5.2.3., 5.2.4 i 5.2.5 Izvješća);

5. Rashodi i izdaci 2013. godine manje su iskazani za 3.260.963 KM, jer nisu knjigovodstveno evidentirani u razdoblju nastanka obveze i predstavljaju više stvorene obveze od dozvoljenih proračunom (prekoračenje pojedinih pozicija u proračunu), što je suprotno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, (točke: 5., 5.2.2., 5.2.3 i 6.2.1 Izvješća);

6. Precijenjeni su prihodi za 337.368 KM, koji se odnose na razliku prikupljenih a neutrošenih namjenskih sredstava (ntransakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganju sredstvima sa posebnih namjenskih računa otvorenih kao podračuna u okviru JRR, (točka: 5.1.2 Izvješća);

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

---

7. Nije izvršeno usklađivanje sredstava i izvora sredstava iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem, zbog čega ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost imovine i izvora sredstava, (točka: 6.3 Izvješća);

8. Ne možemo potvrditi realnost iskazanih novčana sredstva i potraživanja, jer ne postoje dokazi o usuglašenosti istih sa dužnicima sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH. Potraživanja od 626.573 KM nisu knjigovodstveno evidentirana na sumnjivim i spornim potraživanjima, iako su starija od 6 mjeseci, odnosno za pojedine pokrenuti sudski sporovi, što je suprotno računovodstvenim propisima. Novčana sredstva prenesena na sumnjiva i sporna potraživanja manje su iskazana za 112.269 KM, (točke: 6.1.1 i 6.1.2 Izvješća);

9. Nisu provedene procedure izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavu roba i usluga kod MUP-a 738.166 KM, a javnim nabavama BiH i to kod: Ministarstva prostornog uređenja za nabavku zamjena postojećih otvora i izrada fasade na zgradi u iznosu 209.403 KM i MUP-a za kompjutersku opremu 231.443 KM, (točka: 7. Izvješća).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na financijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnim točkama, financijska izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije po svim bitnim pitanjima ne prikazuje istinito i objektivno stanje imovine i obveza na dan 31.12.2013. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja. Financijske transakcije i informacije prikazane u financijskim izvješćima Proračuna Zapadnohercegovačke županije tijekom 2013. godine nisu bile u svim značajnim aspektima usklađene sa odgovarajućim zakonskim i drugim propisima.

Bez utjecaja na datu kvalifikaciju skrećemo pažnju:

-da je ugrožena funkcija i stalnost poslovanja Županije, jer su obveze na datum bilance iznosile 60,9 miliona KM, od čega su kratkoročne dospjele obveze 42,5 miliona KM i dugoročne 18,4 miliona KM. - našim revizijama koje provodimo kontinuirano od 2002. godine ukazivali smo na veće trošenje javnog novca u odnosu na ostvarive prihode, što je imalo za posljedicu da se obveze neizmiruju u preuzetim rokovima, koje za razdoblje izvješćivanja iznose 42,5 miliona KM (neizmirene obveze po osnovu doprinosa u iznosu 22,7 miliona KM, obveze prema dobavljačima 12,5 miliona KM, ne evidentirane obveze 3,8 miliona KM i obveze prema usposlenicima 3 miliona KM).

Zakon o zaštiti okoliša - Temeljni razlog za donošenje potpuno novog zakona je usklađivanje sa federalnim propisima, kao i definiranje ovlasti Županije Zapadnohercegovačke. Zakonom se uređuje zaštita okoliša radi očuvanja okoliša i unapređivanja stanja okoliša, smanjivanje rizika za život i zdravlje ljudi, sprječavanje štetnih utjecaja na okoliš i uklanjanja njihovih posljedica, kao i osiguranje i poboljšanje kvalitete življenja za dobrobit građana.

Zakon o prostornom uređenju i građenju - Dosadašnji zakoni su regulirali ovu materiju tako da je Zakon o prostornom uređenju samo površno definirao način i metodologiju izrade prostornih dokumenata, a Zakon o gradnji je regulirao problematiku sudionika u gradnji. Budući da se često preklapaju pojmovi iz navedena dva zakona, Zakonom o prostornom uređenju i građenju ti pojmovi su objedinjeni i samim time omogućeno je lakše snalaženje u zakonskim propisima.

Zakon o označavanju i evidenciji naseljenih mjesta, ulica, trgova i kućnih brojeva - Zakonom se na detaljan način regulira materija označavanja mjesta, ulica i objekata. Cilj donošenja zakona je jedinicama lokalne samouprave osigurati standardizirane procedure za provođenje označavanja na svom teritoriju. Jedinice lokalne samouprave mogu na svojoj razini definirati sva pitanja vezana za materijalnu provedbu zakona na terenu.

Zakon o srednjem strukovnom obrazovanju i obuci - Ovim zakonom se uređuje srednje strukovno obrazovanje, prekvalifikacija, osposobljavanje i usavršavanje, te utvrđuju načela ustroja srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke, institucije, osnovna pitanja nastavnih planova i programa, standardi ocjenjivanja i ispiti, pitanje autonomije škola, kao i osnova upravljanja i financiranje.

Zakon o koncesijama - Stari zakon se pokazao dosta neefikasnim u pogledu primjene zbog neadekvatnosti pravnih sredstava za nepoštivanje obveza koncesionara, a također nije bila definirana raspodjela sredstava između općina i županija. Novim zakonom stvara se efikasan zakonski okvir i postizati će se pozitivniji učinak u gospodarstvu, postići će se efikasniji nadzor nad naplatom naknade za koncesije, te uspostaviti registar koncesija kao jedinstvena evidencija koncesija danih na području ŽZH.

Zakon o javno-privatnom partnerstvu - Ustavom Županije Zapadnohercegovačke propisano je da Županiji pripadaju sve ovlasti koje nisu izričito dodijeljene federalnoj vlasti, a osobito donošenje odluka u okviru utvrđene ekonomske politike, za poticanje gospodarskog i društvenog razvitka, financiranje djelatnosti županijske vlasti itd. Financijska ograničenja javnog sektora su u posljednjih dvadesetak godina istaknula modele javno-privatnog partnerstva kao rješenje za smanjenje jaza između rastuće potražnje za javnim uslugama i ograničenja dostupnih sredstava. Ovim zakonom se utvrđuje pojam i predmet javno-privatnog partnerstva, definira javno tijelo, javni i privatni partner, utvrđuje cilj i načela, uređuju modeli javno-privatnog partnerstva, planiranje i pripremanje, postupak predlaganja, odobravanja i provedbe projekata, prava i obveze javnih i privatnih partnera, nedležnosti tijela koje će obavljati poslove itd.

Zakon o šumama - Ovim zakonom se uređuje uzgoj, zaštita, korištenje i raspolaganje šumom i šumskim zemljištem kao prirodnim bogatstvom s ciljem očuvanja šuma i šumskog zemljišta, povećanje produktivnosti šuma i šumskog zemljišta te osiguranje trajnosti gospodarenja šumama,

Monitoring Vlade Županije Zapadnohercegovačke

---

financiranje, nadzor nad povodjenjem zakona, kaznena i druga pitanja značajna za šumu i šumsko zemljište.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima – Temeljni razlog za donošenje ovog zakona je usklađivanje Zakona o državnim službenicima Županije Zapadnohercegovačke sa Zakonom o visokom obrazovanju, odnosno stvaranje uvjeta po kojima će se omogućiti rad u državnoj službi, osobama koje su visoko obrazovanje stekle po Bolonjskom sustavu studiranja.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu - Rudno blago u zemlji i na njezinoj površini predstavlja dobro od općeg interesa Županije Zapadnohercegovačke, ima njezinu osobitu zaštitu i koristi se na način i pod uvjetima propisanim ovim Zakonom. Odredbe ovoga Zakona odnose se na eksploataciju mineralnih sirovina u zemlji, na njezinoj površini, na rječnom ili jezerskom dnu ili ispod njega, kao i na izgradnju, održavanje i korištenje rudarskih objekata, postrojenja i uređaja.

Rudnim blagom, prema ovom Zakonu, smatraju se sve organske i neorganske mineralne sirovine koje se nalaze u čvrstom, rastresitom, plastičnom, tekućem ili plinovitom stanju u prvobitnom ležištu, u nanosima, jalovištima ili u talioničnim troskama ili prirodnim rastopinama. Usvajanjem ovog zakona stvorili su se uvjeti za planiranje racionalne i održive eksploatacije mineralnih sirovina, zaštitu rudnog blaga na području županije, uspostavljanje nadzora kao i zaštitu i uređenje prostora nakon završetka rudarskih radova

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima- Ovim Zakonom uređuje se način i postupak geoloških istraživanja radi utvrđivanja sastava i građe Zemljine kore, u svrhu pronalazjenja, utvrđivanja i gospodarenja mineralnim sirovinama, utvrđivanja geoloških značajki tla za izgradnju građevnih objekata, prostornog planiranja kao i zaštite i unaprjeđenja čovjekovog okoliša na području Županije.

Zakon o izvršenju Proračuna Županije Zapadnohercegovačke za 2014.godinu- Ovim Zakonom se uređuje opseg i struktura prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka Proračuna Županije Zapadnohercegovačke za 2014. godinu i njegovo izvršavanje, prava i obveze proračunskih korisnika, ovlaštenja Vlade Županije Zapadnohercegovačke, Ministarstva financija Županije Zapadnohercegovačke i ministra financija u izvršavanju Proračuna za tekuću godinu, kazne za neispunjenje obveza te druga pitanja u izvršavanju Proračuna.

Zakon o prosvjetnoj inspekciji- Potreba donošenja Zakona o prosvjetnoj inspekciji nametnula se kao nužnost u nastojanju stvaranja primjerenih zakonskih pretpostavki za efikasnije funkcioniranje prosvjetne inspekcije sukladno zahtjevima odgojno-obrazovne djelatnosti i postojećeg pravnog sustava. Razlozi potrebe donošenja novog zakona su manjkavosti uočene u primjeni važećeg zakona i neučinkovitost rada prosvjetne inspekcije. U nastojanju da se pojača odgovornost svih subjekata nadzora i nadziranih ustanova i odgovornih osoba u ustanovama, kao i osoba koje nadzor provode predloženi zakon bo trebao pridonijeti funkcionalnosti sustava u cjelini. Kvalitetniji i brži nadzor nad zakonitošću rada u odgojno-obrazovnoj djelatnosti, preduvjet je kvalitetnijeg rada sustava koji zadovoljava javni interes. Neusklađenost pojedinih segmenata nadzora s mogućnošću izricanja adekvatnih mjera, dovodi prosvjetne inspektore u poziciju da, u određenim situacijama, nisu u mogućnosti svojim postupanjem uspostaviti zakonito stanje. S druge strane, odredbe kojima se regulira nadzor nad radom prosvjetnih inspektora te se utvrđuje viša razina odgovornosti, u funkciji su djelotvornijeg funkcioniranja službe prema kojoj postoje opravdana očekivanja za učinkovitim i zakonitim radom svih sudionika odgojno- obrazovnog procesa. Ovim zakonom uređuju se sljedeća pitanja: kompetencije za učinkovito izvršavanje inspeksijskog nadzora, poslovi prosvjetne inspekcije u sklopu kojih se definiraju područja nadzora bitna za nesmetano i zakonito funkcioniranje odgojno-

obrazovnog sustava te način rada, prava, dužnosti i ovlasti prosvjetne inspekcije čime se utvrđuju temelji više razine odgovornosti u postupanju prosvjetnih inspektora i nadziranih subjekata.

PRIVITAK 3 – NEKI ASPEKTI KVALITETE ŽIVOTA U ŽZH

Dok u BiH raste inflacija i cijene osnovnih životnih potrepština, istovremeno padaju plaće i gube se radna mjesta. Inače, i dalje su plaće najveće u finansijskim institucijama, potom u državnoj upravi te zdravstvenim institucijama, dok su u prerađivačkoj industriji za četvrtinu manje od prosječne.

Kada govorimo o županijama, najbolje su plaćeni uposlenici u Sarajevskoj županiji, koji mjesečno u prosjeku prime cca. 350 KM više od zaposlenih u Posavini, čiji je prosjek plaće najmanji. Više od federalnog prosjeka primaju još zaposleni u Hercegovačko-neretvanskoj županiji.

Ako govorimo o Županiji Zapadnohercegovačkoj, prema podacima dobivenim iz Zavoda za statistiku Federacije BiH, broj neuposlenih početkom 2014. godine je prešao 10 000, a najviše nezaposlenih je sa srednjom stručnom spremom. Broj uposlenih u 2014. godini je u blagom porastu u odnosu na 2013. iako je još daleko od broja uposlenih u 2012. godini. Bilježimo i kontinuirani pad plaća. Naime, u ovoj Županiji prosječna plaća u 2013. je iznosila 798 KM, a u 2014. godini 788 KM.

Male plaće, čiji rast je zaustavljen, u najvećem broju slučajeva su nedostatne i za golo preživljavanje. Najviše novca mjesečno građani u BiH troše na namirnice, a potrošačka košarica u BiH je jedna od najskupljih u Europi, kada se uzmu u obzir prosječne plaće. Dok su troškovi hrane i njihov udio u potrošačkoj košarici u razvijenim zemljama EU do krize iznosili između 11 i 13 posto, a trenutačno se na razini cijele Unije kreće oko 20 posto, građani u BiH više od polovine plaće daju za hranu.

Najveća primanja u Županiji Zapadnohercegovačkoj, imaju Ljubušaci, slijede Grudani, Posušani te na kraju Širokobriježani. Iako Zapadnohercegovačka županija ima stabilnije gospodarstvo od ostalih županija u Federaciji Bosne i Hercegovine, uz stalno izraženu poduzetničku aktivnost, ulazak Republike Hrvatske u EU s kojom Bosna i Hercegovina velikim dijelom graniči upravo preko Županije Zapadnohercegovačke, doveo je do problema koji se svakodnevno prelamaju preko leđa poljoprivrednih proizvođača. Slaba pripremljenost Bosne i Hercegovine na novonastalu situaciju dovela je ovaj kraj i njene žitelje u nezavidnu situaciju.

Iako ova županija ima i ostale preduvjete za razvoj, kao što su prirodni, gospodarski i ljudski resursi, povoljan geostrategijski položaj, turistički potencijal, povoljno ekološko stanje, razvijene uvjete za razvoj sporta i rekreacije i sl. posljedice globalne recesije i drugi razni faktori kao što su skupa i neefikasna država, sporost u približavanju EU integracijama, domaće tržište malog obima i sl. po pitanju značajnijeg razvoja ove županije, malo obećavaju.